

**AB „ENERGIJOS SKIRSTYMO OPERATORIUS“ (TOLIAU – BENDROVĖ) PASTABOS IR PASIŪLYMAI LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2023 M. VASARIO 1 D. NUTARIMO NR. 65 „DĖL
ELEKTROS TINKLŲ PRALAIIDUMŲ PASKIRSTYMO PROPORCIJŲ IR PRALAIIDUMŲ DALIES ATSINAUJINANČIUS ENERGIJOS
IŠTEKLIUS NAUDOJANČIOMS ELEKTRINĖMS SAUSUMOS TERITORIJOJE NUSTATYMO IKI 2030 METŲ“ PAKEITIMO“ PROJEKTUI
(TOLIAU – PROJEKTAS)**

2024 m. balandžio 16 d.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
1.	Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2 ³ dalimi ir 39 straipsnio 2 ³ dalimi ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 9 ¹ punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:	<p>Svarstyta, ar, siekiant tikslumo bei aiškumo, keičiamo teisės akto preambulėje neturėtų būti išvardijamos visos įstatymų nuostatos, kurios referuoja į šio teisės akto priėmimo poreikį, t. y.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalį, kurioje nurodyta: „<...>Tolėsnė šių saulės šviesos energijos elektrinių plėtra vykdoma vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 31 ir 39 straipsniuose įtvirtintais elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimais bei Vyriausybės nustatytais elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijomis ir pralaidumų dalimi atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje.“; - Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 10 dalį, kurioje nurodyta: „Gaminančių vartotojų elektrinių plėtra vykdoma vadovaujantis Vyriausybės nustatytais elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijomis ir pralaidumų dalimi gaminančių vartotojų elektrinėms iki Vyriausybės nustatytos leistinos generuoti galios ribos. Pasiekus Vyriausybės nutarime nurodytą leistinos generuoti galios ribą gaminantiems vartotojams, tolėsnė gaminančių vartotojų elektrinių plėtra vykdoma taikant Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 31 ir 39 straipsniais 	Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2² ir 2³ dalimi dalimis ir 39 straipsnio 2 ³ dalimi ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 9 ¹ punktu, 13 straipsnio 10 dalimi, 20¹ straipsnio 10 dalimi , Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p><i>patvirtintus elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploataavimo apribojimus.“;</i></p> <p><i>- Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 39 straipsnio 2² dalį, kurioje nurodoma: „Šio straipsnio 2¹ dalyje nurodyti pralaidumų prioritetai rezervuojami Vyriausybės sprendimu nustatytoms prioritetų grupėms vadovaujantis kreipimosi dėl pralaidumų rezervavimo pirmumo principu ir atsižvelgiant į Vyriausybės nustatytas pralaidumų paskirstymo proporcijas.“</i></p>	
2.	<p>1.2.1. atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir (ar) piliečių energetikos bendrijų, kai jų narių, dalininkų ar dalyvių susirinkime savivaldybėms ir (ar) savivaldybių įstaigoms priklauso daugiau negu 51 procento balsų dauguma ir ne mažiau kaip 40 procentų šių bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo leidimo gaminti elektros energiją gavimo dienos bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams, ne pelno siekiančių juridinių asmenų, planuojančių įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius ir juose pagamintą elektros energiją naudoti savo reikmėms ir ūkio poreikiams, įskaitant ne pelno siekiančius juridinius asmenis, kurie yra elektros energiją gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti, ir asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, jeigu elektrinę įsigyja ne pelno siekiantys juridiniai asmenys, elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti – 0,416 GW leistinos generuoti galios rezervuojama saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,20 GW leistinos generuoti galios rezervuojama vėjo elektrinėms;</p> <p><...></p> <p>1.2.3. asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje</p>	<p>Praktikoje taikant šio teisės akto nuostatas susiduriama su klausimu, kaip vertinti atvejus, kai dėl pralaidumų suteikimo kreipiasi atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos arba piliečių energetikos bendrijos, kurios siekia vykdyti veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis – ar tokiais atvejais pralaidumai turėtų būti suteikiami vadovaujantis nutarimo 1.2.1 (jei bendrijos atitinka jame nurodytas sąlygas) ar 1.2.3 papunkčiais, ar turėtų būti vertinama, kokiems subjektams bus priskiriami pralaidumai vykdant veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytomis sąlygomis ir atitinkamai suteikti pralaidumus (ne pelno siekiantiems juridiniams asmenims, fiziniams asmenims ar juridiniams asmenims) pagal 1.2.1, 1.2.2 ir (ar) 1.2.3 papunkčius. Siekiant teisinio aiškumo bei atsižvelgiant į tai, kad suformuota praktika pralaidumus suteikti atsižvelgiant į besikreipiantį subjektą, siūlytina patikslinti nuostatas, nustatant, kad pralaidumai suteikiami vadovaujantis 1.2.1 arba 1.2.3 papunkčiu, nepriklausomai nuo to, ar šios bendrijos vykdys veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytomis sąlygomis.</p>	<p>1.2.1. atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir (ar) piliečių energetikos bendrijų, kai jų narių, dalininkų ar dalyvių susirinkime savivaldybėms ir (ar) savivaldybių įstaigoms priklauso daugiau negu 51 procento balsų dauguma ir ne mažiau kaip 40 procentų šių bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo leidimo gaminti elektros energiją gavimo dienos bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams, įskaitant, kai šios bendrijos vykdo veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, ne pelno siekiančių juridinių asmenų, planuojančių įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius ir juose pagamintą elektros energiją naudoti savo reikmėms ir ūkio poreikiams, įskaitant ne pelno siekiančius juridinius asmenis, kurie yra elektros energiją gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti, ir asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, jeigu elektrinę įsigyja ne pelno siekiantys juridiniai asmenys, elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti – 0,416 GW leistinos generuoti galios rezervuojama saulės šviesos energijos</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>nustatyta tvarka ir sąlygomis, jeigu elektrinę įsigyja juridiniai asmenys, juridinių asmenų, kurių pagamintai elektros energijai taikomas grynasis atsiskaitymas, ant pastatų stogų planuojančių įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir (ar) piliečių energetikos bendrijų, juridinių asmenų, kurie yra elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti, elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti – 0,503 GW leistinos generuoti galios rezervuojama saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,315 GW leistinos generuoti galios rezervuojama vėjo elektrinėms.</p>		<p>elektrinėms ir 0,20 GW leistinos generuoti galios rezervuojama vėjo elektrinėms;</p> <p><...></p> <p>1.2.3. asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, jeigu elektrinę įsigyja juridiniai asmenys, juridinių asmenų, kurių pagamintai elektros energijai taikomas grynasis atsiskaitymas, ant pastatų stogų planuojančių įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir (ar) piliečių energetikos bendrijų, įskaitant, kai šios bendrijos vykdo veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, juridinių asmenų, kurie yra elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti, elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti – 0,503 GW leistinos generuoti galios rezervuojama saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,315 GW leistinos generuoti galios rezervuojama vėjo elektrinėms.</p>
3.	<p>1.2.3. asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, jeigu elektrinę įsigyja juridiniai asmenys, <u>juridinių asmenų, kurių pagamintai elektros energijai taikomas grynasis atsiskaitymas, ant pastatų stogų planuojančių įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius</u>, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir (ar) piliečių energetikos bendrijų, <u>juridinių asmenų, kurie yra elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti</u>, elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti – 0,503 GW leistinos generuoti galios rezervuojama saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,315 GW leistinos generuoti galios rezervuojama vėjo elektrinėms.</p>	<p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad nėra aiškus pabrauktųjų nuostatų taikymas. Bendrovės vertinimu, juridiniai asmenys, kurių pagamintai elektros energijai bus taikomas grynasis atsiskaitymas, bus gaminantys vartotojai. Juridiniai asmenys, kurie yra siekia tapti gaminančiais vartotojais bet koku atveju turės teisę pasinaudoti 1.2.3 papunktyje nurodytais pralaidumais, netgi tais atvejais, kai elektros energijos gamybos įrenginius įrengs ne ant pastatų stogų. Atitinkamai nėra aiškus pabrauktųjų nuostatų santykis ir yra svarstyтина, ar nėra tikslinga nuostatą patikslinti nurodant, kad šiame papunktyje nurodytais pralaidumais gali pasinaudoti juridinių asmenų, kurie yra elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantys vartotojai, įskaitant juridinius asmenis, kurių</p>	<p>Prašome tikslinti pagal pastabą arba pateikti paaiškinimą.</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		pagamintai elektros energijai taikomas grynasis atsiskaitymas, ant pastatų stogų planuojančius įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius. Jei yra kitų reikšmingų aplinkybių dėl šių nuostatų išskyrimo, Bendrovė prašo pateikti paaiškinimą dėl nuostatos taikymo.	
4.	2.4. tolesnė saulės šviesos energijos elektrinių ir vėjo elektrinių, pasiekus šio nutarimo 1.2.1–1.2.3 papunkčiuose nurodytas saulės šviesos energijos elektrinių ir vėjo elektrinių leistinas generuoti galias, <u>taip pat kitų elektrinių, kurios nepatenka į šio nutarimo 1.2.1–1.2.3 papunkčiuose nurodytas grupes, hibridinių elektrinių, išskyrus atvejus, nurodytus šio nutarimo 2.2 papunktyje, ir elektros energijos kaupimo įrenginių plėtra vykdoma taikant elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus;</u>	Bendrovė prašo paaiškinti, ar, atsižvelgiant projekto 2.4 papunkčio formuluotę, teisingai supranta, kad aktyviųjų vartotojų elektrinės būtų prijungiamos tik taikant elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus, t. y. laisvi pralaidumai be šių ribojimų, nurodyti 1.2.1–1.2.3 papunkčiuose, aktyviesiems vartotojams nesuteikiami.	Prašome pateikti paaiškinimą.
5.	3.2. asmenims, po 2023 m. vasario 3 d. pasirašiusiems elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų prijungimo sąlygas, išduotas elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantiems vartotojams ir gamintojams, kuriems leidimai nėra reikalingi, elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolus, gavusiems leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimus gaminti elektros energiją ir pateikusiems rangovų deklaracijas, jeigu prašymai pasirašyti ar išduoti minėtus dokumentus pateikti iki 2023 m. vasario 3 d., taikomos šio nutarimo nuostatos.	1) Bendrovė atkreipia dėmesį, kad prijungimo sąlygos yra išduodamos gaminantiems vartotojams, gamintojams ir kitiems tinklų naudotojams, o ne jų pasirašomos. 2) Bendrovė atkreipia dėmesį, kad nėra išspręstas šios naujos teisės akto redakcijos taikymo klausimas iki šio pakeitimo pradėtiems prijungimo procesams. Projekto 3.2 papunktis reguliuoja ankstesnės redakcijos teisės akto taikymą. Siekiant užtikrinti Projekto teikime numatytą tikslą (sudaryti galimybę išvystyti papildomus generacijos pajėgumus neinvestuojant papildomų lėšų į elektros tinklų plėtrą) bei siekiant teisinio aiškumo, siūloma aiškiai nurodyti, kad atsinaujinančių išteklių gaminantys vartotojai, kuriems prijungimo sąlygos buvo išduotos po 2023 m. vasario 3 d. ir asmenys, siekiantys vykdyti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 ¹ straipsnio 8 dalyje nurodytą veiklą, kurie sudarė ketinimų protokolus	Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria: 1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. vasario 1 d. nutarimą Nr. 65 „Dėl elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijų ir pralaidumų dalies atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje nustatymo iki 2030 metų“ ir jį išdėstyti nauja redakcija: „<...> 3.2. asmenims, po 2023 m. vasario 3 d. pasirašiusiems elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų prijungimo sąlygas, išduotas elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantiems vartotojams ir gamintojams, kuriems leidimai nėra reikalingi, elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolus, gavusiems leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimus gaminti elektros energiją ir pateikusiems rangovų deklaracijas, jeigu prašymai pasirašyti ar išduoti minėtus dokumentus pateikti iki

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		po 2023 m. vasario 3 d., vystantys hibridines elektrines, turi teisę kreiptis dėl prijungimo sąlygų bei ketinimų protokolo pakeitimo, suteikiant jiems nutarimo 1.2.1–1.2.3 papunkčiuose nurodytus elektros tinklų pralaidumus, skirtus saulės šviesos energijos elektrinėms arba vėjo elektrinėms.	2023 m. vasario 3 d., taikomos šio nutarimo nuostatos. 2. Nustatyti, kad: 2.1. gaminantys vartotojai, kuriems prijungimo sąlygos buvo išduotos po 2023 m. vasario 3 d., ir asmenys, siekiantys vykdyti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytą veiklą, kurie sudarė ketinimų protokolus po 2023 m. vasario 3 d., vystantys hibridines elektrines, turi teisę kreiptis dėl prijungimo sąlygų bei ketinimų protokolo pakeitimo, suteikiant jiems nutarimo 1.2.1–1.2.3 papunkčiuose nurodytus elektros tinklų pralaidumus, skirtus saulės šviesos energijos elektrinėms arba vėjo elektrinėms; 2.2. iki šio nutarimo pateiktos paraiškos baigiamos nagrinėti pagal iki šio nutarimo pakeitimo įsigaliojimo galiojusias nutarimo nuostatas.
6.	-	Bendrovė praktikoje susiduria su atvejais, kai tinklų naudotojas kreipiasi su paraiška dėl pralaidumų suteikimo ir rezervavimo gaminančiam vartotojui, kuris yra fizinis asmuo, o vėliau, jau prijungus tokio tinklų naudotojo elektros įrenginius prie elektros tinklų, parduoda objektą su visa elektrine juridiniam asmeniui ir tiekimo/persiuntimo paslaugos sutartį jau sudaro kaip juridinis asmuo (nebuitinis gaminantis vartotojas), ir atvirkščiai. 2024 m. vasario mėn. buvo nustatyta 12 objektų, kai tiekimo/persiuntimo sutartis ir tinklų naudotojo sutarties tipas keitėsi iš nebuitinio į buitinį gaminantį vartotoją (bendra leistina generuoti galia – 174,09 kW), ir 6 objektai, kai tiekimo/persiuntimo sutartis ir tinklų naudotojo sutarties tipas keitėsi iš buitinio į nebuitinį gaminantį vartotoją (bendra leistina generuoti galia – 87,72 kW). Taip pat galimi atvejai, kai objektas parduotas ir dėl leistinos generuoti galios didinimo kreipiasi jau	Prašome tikslinti pagal pastabą arba pateikti paaiškinimą.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>juridinis asmuo, kuris įsigijo fizinio asmens objektą su elektrine, arba atvirkščiai. Bendrovės sistemose nėra galimybės dalį elektrinės priskirti vienai prioritetinei grupei, dalį – kitai.</p> <p>Teisinis reglamentavimas nenustato, kaip turėtų būti elgiama si nurodytose situacijose. Bendrovės nuomone, sistemiškai vertinant pralaidumų rezervavimo teisinį reglamentavimą, asmuo turėtų išlaikyti jo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų suteiktą rezervacijos tipą (prioritetinę grupę) arba turėtų kreiptis dėl veiklos pakeitimo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14¹ straipsnio nustatyta tvarka, tačiau, nesant aiškaus teisinio reglamentavimo, nėra pagrindo sustabdyti tiekimo/persiuntimo sutarties keitimo proceso ir nurodyti kreiptis dėl naujų prijungimo sąlygų išdavimo/veiklos keitimo proceso.</p>	